

Семінарське заняття №5
Тема 5. Статистика фінансів підприємств

План

1. Сутність, предмет і завдання статистики фінансів підприємств
2. Система статистичних показників фінансового стану підприємств
3. Статистичне вивчення факторного аналізу прибутку

Питання для самоконтролю

1. В чому суть фінансів підприємств?
2. Назвіть функції фінансів підприємств.
3. На яких принципах базується організація фінансів підприємств?
4. Перерахуйте основні завдання статистики фінансів підприємств.
5. Назвіть основні напрями вивчення фінансового стану підприємства.
6. Дайте характеристику основним показникам оцінки майнового стану підприємства.
7. Дайте характеристику основним показникам ліквідності та платоспроможності.
8. Охарактеризуйте основні показники фінансової стійкості та стабільності.
9. Види прибутку підприємства, їх характеристика.
10. З допомогою яких показників вивчають прибутковість підприємства?
11. Фактори, що впливають на величину прибутку підприємства від реалізації продукції.

Практичні завдання

Завдання 1.

Провести дослідження зміни матеріальних запасів фірми, використовуючи відносні величини динаміки, відносні величини структури та координації. Вихідні дані наведені в наступній таблиці.

Матеріальні фонди підприємства

Показники	Періоди		Темпи росту, %	Структура запасів, %		Структурні зрушення, %
	I кв.	II кв.		I кв.	II кв.	
Матеріальні запаси, всього тис. грн.	500	460				
В т.ч.						
— сировина і напів-фабрикати;	340	230				
— готова продукція	160	230				

Завдання 2.

Маємо такі дані про порушення платіжної дисципліни на підприємстві:

Показники	Рік	
	Базисний	Звітний
Обсяг платежів, проведений з затримкою	3,0	2,7
Середній залишок неоплачених у термін розрахункових документів	0,030	0,028
Сума повного безготівкового платіжного обігу	95,0	102,0

Обчислити середню тривалість неплатежів за кожний рік.

Завдання 3.

Маємо наступні дані по підприємствам легкої промисловості за два роки, млн. грн.:

Вид продукції	Витрати на виробництво та реалізацію		Прибуток від реалізації продукції	
	Базисний рік	Звітний рік	Базисний рік	Звітний рік
Сорочка чоловіча	540	680	180	230
Халат жіночий	360	240	80	65

Визначити:

- 1) рівень рентабельності по кожному виду продукції і в цілому за базовий та звітний періоди;
- 2) середні індекси рентабельності змінного, постійного складу та структурних зрушень;
- 3) абсолютну зміну середнього рівня рентабельності, в тому числі за рахунок зміни:
  - а) рівня рентабельності окремих видів продукції;
  - б) структури витрат.

Завдання 4.

Національний банк України надав за рік три позики першому підприємству та дві позики другому підприємству:

Квартал	Підприємство 1		Підприємство 2	
	Позика, тис. грн.	Термін, міс	Позика, тис. грн.	Термін, міс
I	160	4	—	—
II	170	6	190	4
III	—	—	180	3
IV	220	2	—	—

Визначити середній розмір отриманої позики першим і другим підприємством.

Завдання 5.

Задано два варіанти капітальних вкладень та нормативний коефіцієнт ефективності для всіх варіантів — 0,25. Визначити, який із запропонованих варіантів капітальних вкладень є найбільш доцільним.

Показник	Варіант	
	I	II
Капітальні вкладення, тис. грн.	1400	2000
Річний обсяг товарної продукції, тис. грн.	800	800
Собівартість річного обсягу товарної продукції, тис. грн.	500	400

Завдання 6.

Дослідити зміни в структурі власного та позикового капіталу та дати оцінку цим змінам за звітний період, використовуючи дані таблиці:

Джерело капіталу	Наявність засобів, тис. грн.	
	На початок року	На кінець року
Власний капітал	27300	30500
Позиковий капітал	21600	24700

Завдання 7.

Визначити найбільш вигідний варіант вкладення коштів у розмірі 1000 грн. на 3 роки, якщо:

- 1) капітал вкладається під 11,8 % річних за складною ставкою при нарахуванні відсотків один раз у рік;
- 2) капітал вкладається під 11,5 % річних за складною ставкою при нарахуванні відсотків кожне півріччя;
- 3) капітал вкладається під 11,3 % річних за складною ставкою при нарахуванні відсотків щокварталу;
- 4) капітал вкладається під 11,2 % річних за складною ставкою при нарахуванні відсотків щомісяця.

Завдання 8.

Маємо наступні дані про виробництво трьох видів продукції промислового підприємства за два роки:

Вид продукції	Ціна за одиницю продукції, грн.		Собівартість одиниці продукції, грн.		Обсяг продукції, шт.	
	базовий	звітний	базовий	звітний	базовий	звітний
Деталь А	30,5	35,5	25,8	30,0	600	630
Деталь Б	25,7	25,0	21,0	23,7	420	510
Деталь В	53,5	60,7	50,7	48,6	105	150

Визначити:

1. Абсолютний приріст прибутку від реалізації трьох видів продукції, в тому числі за рахунок зміни:
  - а) цін реалізації;
  - б) собівартості продукції;
  - в) обсягу реалізації.
2. Приріст прибутку від реалізації за рахунок структурних зрушень в асортименті продукції.
3. Вплив цін реалізації, собівартості одиниці продукції, обсягу та структури реалізованої продукції на зміну рівня рентабельності від реалізації продукції у звітному році в порівнянні з базовим.

Тестові завдання

1. Фінанси підприємств — це:

- а) сукупність обмінно-розподільчих відносин, що виникають на підприємстві в процесі формування, розміщення і використання фінансових ресурсів, здійснення витрат, утримання і розподілу доходів;
- б) грошові відносини, що виникають в процесі утворення, розподілу, нагромадження та використання фінансових ресурсів, пов'язаних з виробництвом та реалізацією товарів, виконання робіт, наданням послуг, дотримання зобов'язань перед суб'єктами підприємницької діяльності та перед державою;
- в) грошові кошти (власні та залучені), які знаходяться в розпорядженні господарюючих суб'єктів і призначені для виконання фінансових зобов'язань і витрат на виробництво.

2. За правом власності фінансові ресурси поділяють на:

- а) власні кошти підприємницької структури;
- б) надані безоплатно державою з бюджету;
- в) позичені.

3. Дайте визначення наступним поняттям — самоокупність, прибутковість, самофінансування:

- а) означає, що отримані доходи мають не тільки покрити проведені витрати, а й сформувати прибуток;
- б) передбачає покриття витрат на розвиток виробництва за рахунок отриманого прибутку та залучених кредитів, які в свою чергу погашаються за рахунок прибутку;
- в) означає покриття витрат на просте відтворення виробництва за рахунок отриманих доходів.

4. Принципи кошторисного фінансування:

- а) плановість;
- б) цільовий характер виділених коштів;
- в) виділення коштів незалежно від фактичних показників діяльності установи.

5. Коефіцієнт фінансової залежності розраховується, як:

- а) відношення активів до власного капіталу;
- б) відношення довгострокових зобов'язань до залученого капіталу;
- в) відношення власних коштів до майна підприємства.

6. Рентабельність власного капіталу — це:

- а) відношення чистого прибутку до середньої величини власного капіталу;
- б) співвідношення грошових потоків та заборгованості кредиторам;
- в) частка виробничих запасів у поточних активах.

7. Узагальнюючими показниками оцінки фінансового стану підприємств є:

- а) показники ділової активності;
- б) рентабельність власного капіталу, рентабельність основної діяльності;

в) коефіцієнт автономії, коефіцієнт маневреності власних коштів.

8. Під кредитоспроможністю підприємства розуміють:

- а) наявність у підприємства фінансових можливостей для одержання кредиту та повернення його в належній мірі;
- б) співвідношення власних та позикових коштів;
- в) списання безнадійної кредиторської заборгованості.

9. Організація фінансів підприємств будується на принципах:

- а) самофінансування;
- б) господарська самостійність;
- в) виплата дивідендів.

10. Надходження коштів від фінансової діяльності підприємства здійснюється за рахунок:

- а) надходжень від продажу й оплати векселів;
- б) довгострокових кредитів;
- в) цільового фінансування.

Рекомендована література

1. Мальчик М.В. Фінансова статистика: Навчальний посібник./ М.В. Мальчик – К.: 2011. – 184
2. Теорія статистики: Навч. посіб. — 2-ге вид., стер. Рекомендовано МОН / Матковський С.О., Марець О.Р. — К., 2010. — 534 с.
3. Статистика ринків. Практикум. / Практикум. Під ред. І.Г. Манцурова. Київ, КНЕУ, 2010 – 498 с.
4. Статистичне забезпечення маркетингу: навч. посіб. / Л.В. Романова, І.Ю. Кутліна, Н.А. Головач та ін.; за заг. ред. В.Б. Захожая. – К.: ДП Вид. дім "Персонал", 2015. – 400 с.